

WYMAGANIA EDUKACYJNE DLA KLAS TECHNIKUM KL. III Język polski – poziom podstawowy

Zaprezentowane poniżej wymagania edukacyjne na poszczególne oceny są zgodne z obowiązującą w roku szkolnym 2024/2025 podstawą programową.

LEKTURY OBOWIĄZKOWE DLA LICEUM I TECHNIKUM – POZIOM PODSTAWOWY – 2024/2025

Stan zgody z rozporządzeniem z 28 czerwca 2024.

Utwory literackie poznawane w całości:

- Jan Parandowski, *Mitologia*, część I: Grecja
- Sofokles, *Antygona*
- William Szekspir, *Makbet*
- Moliere, *Skąpiec*
- Adam Mickiewicz, *Dziady cz. III*
- Bolesław Prus, *Lalka*
- Fiodor Dostojewski, *Zbrodnia i kara*
- Stanisław Wyspiański, *Wesele*
- Stefan Żeromski, *Przedwiośnie*
- Hanna Krall, *Zdażyć przed Panem Bogiem*
- Albert Camus, *Dżuma*
- George Orwell, *Rok 1984*
- Sławomir Mrożek, *Tango*

Krótkie utwory literackie poznawane w całości i utwory literackie poznawane we fragmentach:

- Biblia, w tym fragmenty *Księgi Rodzaju*, *Księgi Hioba*, *Księgi Koheleta*, *Księgi Psalmów*, *Apokalipsy św. Jana*
- Homer, *Iliada* (fragmenty)
- wybrane utwory polskiego średniowiecza, w tym: *Lament świętokrzyski* (fragmenty), *Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią* (fragmenty)
- *Pieśń o Rolandzie* (fragmenty)
- Ignacy Krasicki, wybrana satyra
- Adam Mickiewicz, wybrane ballady, w tym *Romantyczność*
- Henryk Sienkiewicz, *Potop* (fragmenty)
- Władysław Stanisław Reymont, *Chłopi* (fragmenty)
- Witold Gombrowicz, *Ferdydurke* (fragmenty)
- Tadeusz Borowski, *Proszę państwa do gazu*
- Gustaw Herling-Grudziński, *Inny świat* (fragmenty)
- Marek Nowakowski, *Góra „Edek”* (z tomu *Prawo prerii*)
- Andrzej Stasiuk, *Miejsce* (z tomu *Opowieści galicyjskie*)
- Olga Tokarczuk, *Profesor Andrews w Warszawie* (z tomu *Gra na wielu bębenkach*)
- Ryszard Kapuściński, *Podróże z Herodotem* (fragmenty)

Utwory poetyckie:

- Horacy, wybrane utwory
- *Bogurodzica*
- Jan Kochanowski, wybrane pieśni, w tym: *Pieśń IX ks. I, Pieśń V ks. II; tren IX, X, XI*
- wybrane wiersze poetów epoki baroku
- Ignacy Krasicki, *Hymn do miłości ojczyzny*
- Adam Mickiewicz, *Oda do młodości*; wybrane sonety z cyklu *Sonety krymskie* oraz inne wiersze
- wybrane wiersze: Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, Mirona Białoszewskiego, Józefa Czechowicza, Zbigniewa Herberta, Bolesława Leśmiana, Czesława Miłosza, Cypriana Kamila Norwida, Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, Haliny Poświatowskiej, Kazimierza Przerwy-Tetmajera, Tadeusza Różewicza, Juliusza Słowackiego, w tym Testament mój, Leopolda Staffa, Wisławy Szymborskiej, Juliana Tuwima

LEKTURY UZUPEŁNIAJĄCE DLA LICEUM I TECHNIKUM – POZIOM PODSTAWOWY

W każdej klasie przynajmniej jedna pozycja z listy przykładowych lektur uzupełniających lub spoza listy.

Utwory do XIX wieku (w układzie chronologicznym) :

- Sofokles, *Król Edyp*
- Arystoteles, *Poetyka* (fragmenty), *Retoryka* (fragmenty)
- Platon, *Państwo* (fragmenty)
- *Dzieje Tristana i Izoldy* (fragmenty)
- Giovanni Boccaccio, *Sokół*
- Erazm z Rotterdamu, *Pochwała głupoty* (fragmenty)
- Tomasz Morus, *Utopia* (fragmenty)
- Mikołaj Rej, *Żywot człowieka poczciwego* (fragmenty)
- Jan Kochanowski, *Odprawa posłów greckich*
- Andrzej Frycz Modrzewski, *O poprawie Rzeczypospolitej* (fragmenty)
- Miguel de Cervantes y Saavedra, *Przemysłny szlachcic Don Kichote z Manczy* (fragmenty)
- Pedro Calderon de la Barca, *Życie snem*
- Piotr Skarga, wybrane kazanie
- Wacław Potocki, *Transakcja wojny chocimskiej* (fragmenty z części I)
- William Szekspir, *Romeo i Julia*
- Wolter, *Kandyd, czyli optymizm* (fragmenty)
- Ignacy Krasicki, *Monachomachia* (fragmenty)
- Jędrzej Kitowicz, *Opis obyczajów za czasów panowania Augusta III* (fragmenty)
- Julian Ursyn Niemcewicz, *Powrót posła*
- Stanisław Staszic, *Przestrogi dla Polski* (fragmenty)
- Juliusz Słowacki, *Beniowski* (fragmenty); *Listy do Matki* (fragmenty)
- Zygmunt Krasiniński, *Nie-Boska komedia*
- Aleksander Fredro, *Śluby panieńskie*
- Johann Wolfgang Goethe, *Cierpienia młodego Wertera* (fragmenty), *Faust* (fragmenty)
- George Byron, *Giaur* (fragmenty)

- Adam Mickiewicz, *Dziady* cz. IV
- wybrane utwory epickie okresu romantyzmu: Józef Ignacy Krasiński, *Stara baśń*, Victor Hugo, *Nędznicy*, Edgar Allan Poe, wybrane opowiadanie, Henryk Rzewuski, *Pamiętki Soplicy* (fragmenty)
- Eliza Orzeszkowa, *Nad Niemnem*
- Henryk Sienkiewicz, *Listy z podróży do Ameryki* (fragmenty)

Utwory z XX wieku (z układzie chronologicznym)

- Stefan Żeromski, *Echa leśne*, *Ludzie bezdomni*
- Eliza Orzeszkowa, *Gloria victis*
- Gabriela Zapolska, *Moralność pani Dulskiej*
- Aldous Huxley, *Nowy wschodni świat*
- Zofia Nałkowska, *Granica*
- Joseph Conrad, *Lord Jim*
- Zofia Kossak-Szczucka, *Pożoga. Wspomnienia z Wołynia 1917–1919*
- Florian Czynszewicz, *Nadberezyńcy*
- Witold Pilecki, *Raport Witolda*
- Zofia Nałkowska, *Przy torze kolejowym* (z tomu *Medaliony*)
- Kazimierz Moczarski, *Rozmowy z katem* (fragmenty)
- Józef Mackiewicz, *Droga donikąd* (fragmenty)
- Tadeusz Różewicz, *Kartoteka*
- Józef Czapski, *Na nieludzkiej ziemi* (fragmenty)
- Leopold Tyrmand, *Dziennik 1954* (fragmenty)
- Jarosław Iwaszkiewicz, wybrane opowiadanie
- Stanisław Lem, *Wizja lokalna*, *Solaris*
- John Ronald Reuel Tolkien, *Władca pierścieni. Drużyna pierścienia*
- William Golding, *Władca much*
- Bohumil Hrabal, wybrane opowiadania
- Eugène Ionesco, *Lekcja*
- Samuel Beckett, *Czekając na Godota*
- Friedrich Dürrenmatt, *Wizyta starszej pani*
- Marek Nowakowski, *Raport o stanie wojennym* (wybrane opowiadanie)
- Gustaw Herling-Grudziński, *Wieża*
- Wiesław Myśliwski, *Widnokrąg*
- Umberto Eco, *Imię róży*
- Olga Tokarczuk, *Prawiek i inne czasy*
- Antoni Libera, *Madame*

Utwory z XXI wieku (w układzie alfabetycznym)

- Petra Dvořáková, *Wrony*
- Sigríður Hagalín Björnsdóttir, *Wyspa*
- Paweł Huelle, Castorp, *Śpiewaj ogrody*
- Cixin Liu, *Wspomnienie o przeszłości Ziemi* (tom I – Problem trzech ciał)
- Wiesław Myśliwski, *Traktat o luskaniu fasoli*
- Tomasz Różycki, *Dwanaście stacji*
- Andrzej Stasiuk, *Jadąc do Babadag*
- Mariusz Szczygieł, *Nie ma*

- Monika Sznajderman, *Pusty las*
- Dorota Terakowska, *Poczwarka*
- Olga Tokarczuk, *Bieguni*, *Opowiadania bizardne*
- Marcin Wicha, *Rzeczy, których nie wyrzuciłem*

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

OCENA CELUJĄCA (6):

Uczeń:

- ma wiedzę i umiejętności na ocenę bardzo dobrą, posługuje się nimi w różnych trudnych sytuacjach problemowych;
- szczegółowo zna treść i problematykę lektur wskazanych w podstawie programowej;
- czyta ze zrozumieniem trudny tekst literacki i samodzielnie go interpretuje;
- sprawnie wiąże fakty w łańcuchy przyczynowo-skutkowe i wyciąga wnioski;
- hierarchizuje pod względem stopnia ważności wydarzenia literackie, uzasadnia swój wybór;
- bezbłędnie podaje (na podstawie konwencji, stylu, obyczaju oraz obrazu kultury materialnej) czas powstania wskazanego tekstu kultury oraz jego powiązania z kontekstami: historycznym, filozoficznym i artystycznym;
- zauważa rozmaite interpretacje tekstów kultury i je ocenia;
- samodzielnie dokonuje wnikliwej analizy i interpretacji wskazanego tekstu kultury;
- zna literaturę dotyczącą sztuki i wydarzeń kulturalnych, stosuje tę wiedzę w różnych sytuacjach problemowych;
- odnajduje i porównuje dane zawarte w różnych (nie tylko pisanych) źródłach, samodzielnie je interpretuje;
- przeprowadza krytyczną analizę źródeł informacji;
- sprawnie posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej;
- rozróżnia pojęcia błędu językowego i zamierzonej innowacji językowej, poprawności i stosowności wypowiedzi, rozpoznaje i poprawia różne typy błędów językowych;
- określa funkcje tekstów (informatywną, poetycką, ekspresywną, impresywną – w tym perswazyjną, poznawczą, komunikacyjną i społeczną);
- samodzielnie przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej, stosując zróżnicowane formy wypowiedzi;
- sprawnie redaguje teksty własne i cudze;
- aktywnie słucha wykładu, potrafi go streścić, w punktach zapisać najważniejsze tezy i ich uzasadnienie;
- odróżnia fakty od opinii, tworzy własne opinie i konfrontuje je z innymi poglądami, wyciąga wnioski;
- samodzielnie rozwija swoje zainteresowania;
- potrafi swoją wiedzę zainteresować innych;
- aktywnie wykorzystuje swoją wiedzę na lekcji i na zajęciach pozaszkolnych,
- ze sprawdzianów (różnego typu) uzyskuje 100% punktów.

OCENA BARDZO DOBRA (5):

Uczeń:

- ma pełną wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej, posługuje się nimi w różnych sytuacjach problemowych;

- szczegółowo zna treść i problematykę lektur wskazanych w podstawie programowej;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki i samodzielnie go interpretuje;
- sprawnie wiąże fakty w łańcuchy przyczynowo-skutkowe i wyciąga wnioski;
- hierarchizuje pod względem stopnia ważności wydarzenia literackie, uzasadnia swój wybór;
- sprawnie podaje (na podstawie konwencji, stylu, obyczaju oraz obrazu kultury materialnej) czas powstania wskazanego tekstu kultury oraz jego powiązania z kontekstami: historycznym, filozoficznym i artystycznym;
- samodzielnie dokonuje analizy i interpretacji określonego tekstu kultury;
- odszukuje i porównuje dane zawarte w różnych (nie tylko pisanych) źródłach, samodzielnie je interpretuje;
- zauważa rozmaite interpretacje tekstów kultury;
- samodzielnie ocenia wydarzenia kulturalne;
- przeprowadza krytyczną analizę źródeł informacji;
- sprawnie posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej;
- rozróżnia pojęcia błędu językowego i zamierzonej innowacji językowej, poprawności i stosowności wypowiedzi, rozpoznaje i poprawia różne typy błędów językowych;
- określa funkcje tekstów (informatywną, poetycką, ekspresywną, impresywną – w tym perswazyjną, poznawczą, komunikacyjną i społeczną);
- samodzielnie przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej;
- sprawnie redaguje teksty własne i cudze;
- aktywnie słucha wykładu, potrafi go streścić, w punktach zapisać najważniejsze tezy;
- odróżnia fakty od opinii, tworzy własne opinie i konfrontuje je z innymi poglądami;
- aktywnie wykorzystuje swoją wiedzę na lekcji,
- ze sprawdzianów (różnego typu) uzyskuje 90% - 99% punktów.

OCENA DOBRA (4):

Uczeń:

- ma podstawową wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej, posługuje się nimi w typowych sytuacjach;
- dobrze zna treść i problematykę lektur wskazanych w podstawie programowej;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki i interpretuje go;
- sprawnie wiąże fakty w łańcuchy przyczynowo-skutkowe;
- hierarchizuje pod względem stopnia ważności wydarzenia literackie;
- rozpoznaje (na podstawie konwencji, stylu, obyczaju oraz obrazu kultury materialnej) czas powstania wskazanego tekstu kultury oraz określa jego powiązania z kontekstem historycznym;
- samodzielnie dokonuje analizy wskazanego tekstu kultury;
- znajduje i porównuje informacje zawarte w różnych (nie tylko pisanych) źródłach;
- przeprowadza krytyczną analizę źródeł informacji;
- sprawnie posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej;
- rozróżnia pojęcia błędu językowego i zamierzonej innowacji językowej, rozpoznaje i poprawia różne typy błędów językowych;
- określa podstawowe funkcje tekstów (informatywną, poetycką, ekspresywną, impresywną – w tym perswazyjną);
- samodzielnie przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej;
- sprawnie redaguje teksty własne i cudze;
- aktywnie słucha wykładu, potrafi go streścić, w punktach zapisać najważniejsze tezy;

- odróżnia fakty od opinii, tworzy własne opinie,
- ze sprawdzianów (różnego typu) uzyskuje 75% - 89% punktów.

OCENA DOSTATECZNA (3):

Uczeń:

- ma niepełną wiedzę i podstawowe umiejętności określone w podstawie programowej;
- zna treść i problematykę lektur wskazanych w podstawie programowej;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki i samodzielnie przeprowadza chociaż fragmentaryczną jego interpretację;
- wiąże elementarne fakty w łańcuchy przyczynowo-skutkowe;
- selekcjonuje podstawowe wydarzenia literackie;
- -przyporządkowuje wcześniej poznany tekst kultury (na podstawie konwencji, stylu, obyczaju oraz obrazu kultury materialnej) określonej epoce literackiej;
- odnajduje najważniejsze informacje zawarte w kilku źródłach pisanych, dokonuje ich wspólnej analizy porównawczej;
- wykorzystuje znalezione informacje;
- przeprowadza analizę źródeł informacji;
- posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej;
- dostrzega różne typy błędów językowych;
- przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej;
- redaguje teksty własne i cudze;
- aktywnie słucha wykładu i potrafi go streścić;
- odróżnia fakty od opinii,
- ze sprawdzianów (różnego typu) uzyskuje 50% - 74% punktów.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA (2):

Uczeń:

- ma fragmentaryczną wiedzę i podstawowe umiejętności określone w podstawie programowej;
- pobieżnie zna treść i problematykę lektur wskazanych w podstawie programowej;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki i interpretuje go z pomocą nauczyciela;
- rozpoznaje podstawowe związki przyczynowo-skutkowe;
- sytuuje w czasie i przestrzeni tylko najważniejsze wydarzenia literackie;
- rozpoznaje przybliżony czas powstania wskazanego tekstu kultury na podstawie konwencji, stylu, obyczaju oraz obrazu kultury materialnej;
- odszukuje najważniejsze informacje w źródle pisany;
- wykorzystuje z pomocą nauczyciela znalezione informacje;
- posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej;
- dostrzega niektóre typy błędów językowych;
- przedstawia przy pomocy nauczyciela wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej;
- redaguje z pomocą nauczyciela teksty własne;
- aktywnie słucha wykładu i określa jego tematykę,
- ze sprawdzianów (różnego typu) uzyskuje 40% - 49% punktów.

OCENA NIEDOSTATECZNA (1):

Uczeń:

- nie zdobył podstawowych wiadomości oraz umiejętności określonych w podstawie programowej;
- nie interesuje się przebiegiem zajęć;
- nie uczestniczy w lekcji;
- opuszcza prace klasowe;
- nie przygotowuje zadań domowych;
- nie uczestniczy w zajęciach pozaszkolnych,
- ze sprawdzianów (różnego typu) uzyskuje 0% - 39% punktów.

Tryb ustalania oceny śródrocznej i rocznej z języka polskiego.

Ocena śródroczna i roczna nie jest „średnią arytmetyczną” zdobytych przez ucznia ocen. Ocena śródroczna jest brana pod uwagę przy klasyfikacji rocznej.

Zasady oceniania notatki syntetyzującej

Za notatkę syntetyzującą można uzyskać 4 punkty, w tym 3 punkty za treść i 1 punkt za poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.

TREŚĆ

	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
		notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 3 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 2 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A i C określone dla 1 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów
		ALBO	ALBO	ALBO
A. przedstawienie stanowiska każdego autora	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, na odpowiednim poziomie uogólnienia	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, ale poziom uogólnienia jest zaburzony	notatka przedstawia stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście ALBO notatka przedstawia niepełne stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście	notatka nie spełnia żadnego z kryteriów określonego dla 1 pkt
B. zestawienie stanowisk obu	w notatce zestawiono stanowiska obu	w notatce zestawiono stanowiska obu	stanowisk obu autorów nie zestawiono albo	

autorów	autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	zestawiono je niepoprawnie; nie wskazano np. punktów wspólnych/rozbieżnych albo różnych aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	
C. spójność	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	
D. długość notatki	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna

1 pkt – poprawny zapis, dopuszczalne dwa błędy (językowe, ortograficzne lub interpunkcyjne).

0 pkt – trzy i więcej błędów (językowych, ortograficznych lub interpunkcyjnych).

Uwaga.

Jeżeli w kryterium *Treść* przyznano 0 pkt, wówczas nie przyznaje się punktów w kryterium *Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna*.

OCENIANIE WYPRACOWANIA

https://cke.gov.pl/images/EGZAMIN_MATURALNY_OD_2023/Informatory/2024/Informator_EM2024_jezyk_polski_pp.pdf